

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Případové konference

– praktické dovednosti pro realizaci případových konferencí

Odborný garant případových konferencí a sociální práce projektu KIPR

- PhDr. Lenka Průšová

1. Důvodnost svolání případové konference – je ohrožen vývoj a zdraví dítěte do té míry, že je potřeba identifikovat nebo minimalizovat faktory, které toto ohrožení vyvolaly.
2. Na potřebě případové konference se shodne většina pedagogického sboru (pedagogové, kteří mají zkušenost s dítětem a jeho rodičem či jinou osobou odpovědnou za výchovu).
3. Formálně vždy případovou konferenci svolává ředitel školy, účastní se výchovný poradce a třídní učitel dítěte.
4. Případovou konferenci iniciuje rovněž rodič (písemně), který pojmenuje problém dítěte. Ředitel se ke stanovisku rodiče vyjádří (písemně). Rodič může případovou konferenci, stejně jako ředitel iniciovat prostřednictvím OSPOD dle trvalého bydliště dítěte.
5. Konání každé případové konference z podnětu školy by mělo být oznámeno příslušnému OSPOD dle trvalého bydliště dítěte s tím, že OSPOD vyhodnotí, zda se jedná dle zákona č. 359/1999 Sb. v platném znění o ohrožené dítě.

Příprava případové konference – logistika

Na základě shody pedagogického sboru se stanoví termíny (nejméně dva, mimo úřední hodiny státních úřadů – pondělí/středa). Je nutné připomenout, že účastník případové konference může požadovat na svolavateli i refundaci ušlé mzdy. Na základě charakteru problému dítěte škola pozve zainteresované osoby – vždy rodiče/zákonné zástupce nebo osoby odpovědné za výchovu (pěstouny, odborné pracovníky ústavů výchovy atd.). Zároveň zváží účast dítěte na případové konferenci (Úmluva o právech dítěte preferuje možnost vyjádření dítěte ke všem záležitostem, které se jej týkají, pokud je takového vyjádření schopno z pohledu svého vývoje. Rodinné právo v ČR formálně stanovuje hranici 12 let věku, kdy dítě musí být v dané věci vyslechnuto). V praxi lze účast dítěte na procesu případové konference doporučit i s ohledem na skutečnost, že cílem případové konference může být vytvoření individuálního výchovného plánu dítěte. Dále dle povahy předmětu případové konference je obeslán odborník pedagogicko-psychologické poradny, OSPOD, lékař, specialista na problematiku dětí a mládeže PČR atd. Za svolavatele (vzdělávací instituci) je vždy účasten třídní učitel a výchovný poradce. Případně učitel, jehož se předmět případové konference bezprostředně týká. Svolavatel rovněž určí, kdo bude zaznamenávat průběh případové konference a vypracuje písemný záznam. K tomuto

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ
WEILOVA 1271/6, 102 00 PRAHA 10
<http://www.nuv.cz/kipr>
kipr@nuv.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

účelu zajistí potřebné technické prostředky. V současné době je možné využít i sdělovací a přenosovou techniku a vytvořit např. velemost během jednání případové konference.

Pozvání se činí takovou formou, která je průkazná – přednost má písemná forma.

Moderátorem případové konference je odborník, který není osobně zainteresován v předmětu konkrétní případové konference, ale zároveň se v dané problematice dobře orientuje. Moderátor je osobnost s dobrou komunikační schopností, ovládající své emoce, znalá metod sociální práce a je rámcově orientovaná v příslušné právní úpravě (školský zákon, zákon o sociálně-právní ochraně dětí atd.). Moderátor se zdržuje emoční podpory jedné strany, je nestranný a vstřícný všem zúčastněným stranám.

Věcná příprava případové konference: jednací místnost, která je uzpůsobená tak, aby nedošlo na první pohled k nerovnosti zúčastněných stran. Dítě a rodiče by měli sedět vedle sebe. Měli by mít ponechanou volbu, kam se v místnosti posadí. Uspořádání míst by mělo být do kruhu, případně jiné, které svým uspořádáním nezvýhodní svolavatele. Prostor a jednání by nemělo být rušeno vnějšími vlivy (např. hluk, zima, nepřiměřené teplo, prašnost atd.). Vždy je potřeba připravit nápoje - vodu na pití a kapesníky (během případové konference může některý z účastníků podlehnout zvýšenému emočnímu tlaku a rozplakat se). Všichni účastníci ve sjednanou dobu vcházejí společně do místnosti. Nelze akceptovat, že se účastníci nejprve sejdou a po chvíli pozvou do místnosti rodiče a dítě (jednalo by se o jiný typ případové konference – viz níže). Zároveň není vhodné, aby si zástupci jednotlivých institucí, kteří jsou pozváni, sedali vedle sebe. Mnohem výhodnější a méně rušivé je usazení proti sobě (možné využít oční kontakt). Moderátor zahajuje případovou konferenci, představí všechny zúčastněné a sdělí důvod setkání. Zároveň účastníky případové konference seznámí s pravidly, která budou respektována (pravidla asertivity a formální komunikace). S právy účastníků vyjádřit se k projednávanému předmětu případové konference. Moderátor může odejmout slovo tomu, kdo je agresivní, chová se nevhodně. Může rovněž z případové konference vyloučit účastníka pod vlivem návykové látky.

Pokud agresivita některého účastníka je natolik vysoká, že hrozí fyzické napadení, přivolá svolavatel nebo moderátor Policii (městská, státní). O těchto úkonech včetně časových údajů se učiní záznam do zápisu o případové konferenci. **Dohlédne nezaznamenání** účasti do prezenční listiny všech účastníků a zároveň na písemný souhlas všech účastníků s mlčenlivostí o průběhu a faktech případové konference. Po této proceduře se může přistoupit k projednání předmětu případové konference. V rámci věcné přípravy případové konference je možné (pokud se jedná o složitější či dlouhodobější problém) každému účastníku předat velmi stručný nástin problému včetně časové osy vývoje problému. Zároveň je všem účastníkům sdělen čas, který je věnován jednání, a také cíle, kterého by měla případová konference dosáhnout. Dodržování času je nejtěžší úloha moderátora. Následně je provedena kontrola vyzkoušení, případně omluv jednotlivých účastníků. První se k předmětu případové konference vyjadřuje svolavatel,

Okomentoval(a): [u1]: Bohužel nevím, jaký význam má věta mít, proto ji nemohu opravit. Určitě ale takto nenechávat, je potřeba upřesnit.

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ
WEILOVA 1271/6, 102 00 PRAHA 10
<http://www.nuv.cz/kipr>
kipr@nuv.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

následuje zákonný zástupce/rodič a dítě samotné, pokud je pozváno. Následuje odborná diskuse. Základní myšlenky všech účastníků se zapisují tak, aby je všichni účastníci měli před očima a mohli o nich diskutovat. Prodiskutovaná témata či okruhy témat jsou průběžně formulována do jednotlivých závěrů případové konference.

Zápis případové konference se provádí přímo v průběhu samotné případové konference. Pokud se vypracuje doslovný záznam z jednání, musí být zároveň proveden audio záznam s tím, že všichni účastníci jsou se záznamem srozuměni a písemně s ním souhlasí. Pokud se nezpracovává doslovný záznam, ale provádí se zápis nejdůležitějších témat a vyjádření jednotlivých účastníků, je potřeba využívat i přímé řeči tak, aby bylo patrné, co jednotliví účastníci chtěli vyjádřit. V časovém harmonogramu je nutné počítat i s časem, který je potřebný na zpracování samotného zápisu, případně připomínek účastníků. Je praktické zpracovat zápis na místě, opatřit jej podpisy všech zúčastněných a zapracovat rozdělovník s informací, kdo obdržel kopii podepsaného zápisu.

Závěry případové konference jsou doporučující, nejsou však právně závazné ani vymahatelné. V tomto směru vždy záleží na motivaci účastníků k jejich dodržování. Zároveň je nutné připomenout, že zápis se závěry z případové konference může kompetentním orgánům (zejména OSPOD) sloužit k dalším opatřením v rámci sociálně-právní ochrany dítěte.

Ukončení případové konference spočívá v souhlasu s obsahem zápisu z případové konference, jejím předáním kopií, stvrzením závěrů podpisy účastníků a formálním rozloučením. Pokud došlo k emočnímu přetížení některého účastníka, moderátor, případně další členové případové konference zajistí uklidnění tohoto účastníka tak, aby po odchodu z místnosti nebylo emoční pohnutí na této osobě patrné (zpravidla pláč).

Případové konference - nejčastější problémy žáků ve škole

1. Problémy spojené se specifickými potřebami dítěte:

- dítě s handicapem – ADHD, PAS, mentální retardace.

2. Problémy spojené s výchovou dítěte:

- nedostatečné výchovné kompetence rodičů – vysoké požadavky kladené na dítě (přetíženost dítěte např. kroužky), nepřiměřené tresty, CAN, nevhodný výchovný styl, který vede k zanedbávání dítěte, případně k jeho deprivaci, problematika dětí umístěných v NRP, agresivita dítěte jako výsledek výchovy.

3. Problémy spojené s realizací systému inkluze:

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ
WEILOVA 1271/6, 102 00 PRAHA 10
<http://www.nuv.cz/kipr>
kipr@nuv.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- chybějící kompetence pedagoga v oblasti dětí se specifickými výchovnými a vzdělávacími potřebami, absence právních znalostí, problémy spojené s komunikací s rodiči.

Případové konference realizované v projektu KIPR metodickou sítí ŠPZ

1. Ve spolupráci s odborným garantem aktivity přímo v jednotlivých krajích a na základě předběžné dohody se bude garant podílet na přípravě případové konference, metodickém vedení a může být i v roli moderátora.

2. Expertní případová konference pro pracoviště, která v danou dobu nemají aktuálně vhodný případ pro vedení Případové konference a chtějí si udělat expertní případovou konferenci již na uzavřeném případě. A zároveň chtějí provést přípravu a vyzkoušet možné varianty realizace. Účastnit se mohou všichni odborní pracovníci ŠPZ a realizace bude opět v dohodnutých krajích.

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ
WEILOVA 1271/6, 102 00 PRAHA 10
<http://www.nuv.cz/kipr>
kipr@nuv.cz